

PREEK DOOR DE WEEK

Preekserie Levende stenen

Een farizeeër (Nikodemus)

[Johannes 3:1-16](#) (NBV21)

*Geraakt &
Geroepen*

Een farizeeër (Nikodemus)

Jezus neemt niet alle misverstanden direct weg

De wind waait waarheen hij wil; je hoort zijn geluid, maar je weet niet waar hij vandaan komt en waar hij heen gaat. Zo is het ook met iedereen die uit de Geest geboren is.

[\(Johannes 3:8\)](#)

Nikodemus was een geleerde man. Hij zoekt Jezus 's nachts op en begint met de erkenning dat Jezus een leraar is die van God gekomen is *'want alleen met Gods hulp kan iemand de tekenen verrichten die U verricht.'* (vers 2)

Dat is een constatering, geen vraag. En Jezus reageert met een uitspraak die niet direct logisch volgt op hetgeen Nikodemus zojuist gezegd heeft: *"Werkelijk, Ik verzeker u, alleen wie opnieuw wordt geboren, kan het koninkrijk van God zien."* (vers 3)

Nu is Nikodemus in verwarring. Hoe moet hij deze woorden verstaan? Hij neemt ze letterlijk en werpt tegen dat een mens toch niet voor de tweede keer de moederschoot in kan gaan. Jezus reageert opnieuw raadselachtig: *"Werkelijk, Ik verzeker u, niemand kan het koninkrijk van God binnengaan tenzij hij geboren wordt uit water en Geest. Wat geboren is uit een mens is menselijk, en wat geboren is uit de Geest is geestelijk. Wees dus niet verbaasd dat Ik zei dat jullie opnieuw geboren moeten worden."* (verzen 5-7)

Nikodemus moet de woorden van Jezus klaarblijkelijk op *geestelijke* wijze opvatten. Maar tot die conclusie in hij nu nog niet gekomen.

Jezus heeft ook zo'n gesprek met de Samaritaanse vrouw bij de put. Zij is nog steeds over 'gewoon' water aan het praten terwijl de Heer over *lévend* water spreekt. Lees de geschiedenis maar eens door, dat is slechts één hoofdstuk verder.

Terug naar Nikodemus. Zijn gedachten raken nog meer in de knoop wanneer de Heer overschakelt op een nieuwe metafoor: het beeld van de wind die waait waarheen hij wil. *"Zo is het ook met ieder die uit de Geest geboren is"*.

Is de mist in het hoofd van Nikodemus nu weggeblazen? Nee, hij snapt het nu helemaal niet meer en roept vertwijfeld uit: *"Maar hoe kan dat?"* Nikodemus moet zelf het antwoord schuldig blijven en de Heer maakt de situatie *nóg* wat pijnlijker met zijn vraag: *"Begrijpt u dit niet, terwijl u een leraar van Israël bent?"*

Heer, soms denken we dat we U begrijpen, maar uw wegen zijn echt hoger dan die van ons. Spreek door uw Geest en help ons uw Woord te verstaan.

Een farizeeër (Nikodemus)

De tijd nemen

Zo was er een farizeeër, een van de Joodse leiders, met de naam Nikodemus. Hij kwam in de nacht naar Jezus toe. ([Johannes 3:1-2](#))

Vaak als ik mijn bijdrage voor Preek door de Week mag schrijven, zet ik meteen mijn associaties met een Bijbeltekst of een toelichting daarvan op papier. Ik ben een associatieve denker, maar kan ook regelmatig verdwalen in de diepte bij het lezen van één woord of zin. Zo las ik [Johannes 3:1-16](#) en vielen mij, meteen aan het begin van het Bijbelstuk, direct een aantal dingen op. Graag zou ik je willen meenemen in mijn gedachtegang hierover.

Bij het lezen van de eerste twee zinnen vielen mij de woorden ‘in de nacht’ op. Er was blijkbaar iemand die ‘s nachts naar Jezus toeging, maar waarom dan ‘s nachts? Was dat een moment dat hij Jezus voor zichzelf had en eens rustig met Hem kon praten? Of was er sprake van schaamte bij een bezoek aan Jezus en koos hij daarom voor de nacht? Was er eerder geen andere mogelijkheid om Jezus op te zoeken? Of was het als farizeeër misschien helemaal niet gebruikelijk om naar Jezus toe te gaan?

En wat zou Jezus gedacht hebben? Misschien kon Jezus eindelijk uitrusten van de dag, viel Hij misschien wel bijna in slaap en werd Hij ‘gestoord’ door Nikodemus. Ik kan me niet voorstellen dat Jezus niet de tijd zou nemen voor Nikodemus, want als je door de Bijbelverhalen Jezus’ karakter leest, is Hij bovenal liefdevol, ziet Hij je staan en neemt Hij de tijd voor je. En als we verder lezen vanaf Johannes 3:2 zien we dat Jezus ook voor Nikodemus de tijd nam en zijn vragen beantwoordde. Die vragen waren misschien niet helemaal passend voor een farizeeër, omdat een farizeeër over het algemeen veel kennis heeft van de Schriften. De vragen die Nikodemus stelde, doen vermoeden dat Nikodemus de Schriften toch nog niet helemaal begreep. In Johannes 3:10 staat: *“Begrijpt u dit niet”, zei Jezus, “terwijl u een leraar van Israël bent?”*. Vervolgens neemt Jezus weer de tijd om Nikodemus uitleg te geven.

Jezus wijst Nikodemus niet af, ondanks het tijdstip van de ontmoeting en ondanks de vragen die hij stelt. Jezus neemt de tijd voor hem. Nikodemus wordt in het gesprek op Jezus Zelf gewezen en Jezus laat ook meteen merken dat Hij liefde is.

Wat een prachtig voorbeeld voor ons. Jezus wijst ons niet af, we mogen komen met al onze vragen. Jezus neemt de tijd en laat Zijn liefde zien.

Dat wetende is het natuurlijk extra mooi om vandaag in de stilte – weg van alle drukte – tijd te nemen om Hem te ontmoeten. Ik wens je een gezegende tijd met Hem toe.

Een farizeeër (Nikodemus)

Deugen we of deugen we niet

Jezus zei: “Werkelijk, Ik verzeker u, alleen wie opnieuw geboren wordt, kan het koninkrijk van God zien.” ([Johannes 3:5](#))

De historicus Rutger Bregman schreef enkele jaren terug een spraakmakend boek: ‘De meeste mensen deugen’. In zijn studie wilde hij aantonen dat we van nature geneigd zijn om het goede te doen, zelfs in grote noodsituaties. Hij zegt: “Omdat door evolutie de vriendelijke mensen overblijven, deugen de meeste mensen van nature.” De Bijbel en met name Paulus heeft een minder positief mensbeeld. Hij zegt in [Romeinen 7:18](#): “*Immers, ik beseft dat in mij, in mijn aardse natuur, het goede niet aanwezig is. Ik wil het goede wel, maar het goede doen kan ik niet.*” En misschien ken je deze spreuk uit de catechismus ook wel: ‘de mens is geneigd tot alle kwaad’. De Bijbel geeft zeker niet altijd een positief mensbeeld, maar misschien is dat, als we het wereldgebeuren zien, wel een realistisch beeld.

De vraag is echter, hoe komen we daar vanaf? Of hoe kunnen we veranderen? In [Johannes 3](#) zegt Jezus dat we alleen het Koninkrijk van God kunnen zien door wedergeboorte. Dat zegt eigenlijk al iets over onze natuurlijke staat; die is daarvoor niet geschikt.

Misschien denk je bij verhalen over mensen die echt ‘in de goot lagen’ en zich bekeerden: ‘die hadden het nodig, ze waren de weg kwijt, maar ik niet. Ik doe niemand kwaad, ik leef netjes, en ja, ik geloof ook wel dat er ‘iets’ bestaat.’ Zo denken we iets te kunnen aandragen om dat koninkrijk binnen te komen, ons goede leven, of met Bregman te zeggen, we deugen toch... Nee, zelfs een man als Nikodemus, toch een vrome, voorname wetgeleerde, moest wedergeboren worden. Ook hij kon niets aandragen.

Wat is er dan nodig om wedergeboren te worden of zoals in vers 3 staat ‘opnieuw **geboren** worden’. Nikodemus begrijpt het niet. Waar heeft Jezus het over? Ik kan toch niet voor de tweede keer uit de schoot van mijn moeder geboren worden. Nee, het is geen aardse maar een geestelijke geboorte. Jezus geeft hiermee aan dat er iets heel nieuws moet gebeuren, te vergelijken met een geboorte. Een totaal andere realiteit. Je zou kunnen zeggen je krijgt een nieuwe **identiteit**. Een andere belevingswereld. Als baby’s ter wereld komen is voor hen alles wat zij zien of horen nieuw, het zijn de eerste indrukken. Wedergeboorte brengt je naar een ander nieuw leven. Je gaat de geestelijke realiteit zien, iets wat je eerder niet zag. Het is een nieuwe ‘gevoeligheid’ voor Gods wereld.

Afgelopen zondag zat ik naast een deelneemster van de Alpha-cursus; ze had net het Alpha-weekend achter de rug en ze zei me letterlijk: “Ik zie nu alles anders, door een andere bril.” Ze was niet alleen een last kwijt - haar oude leven was opgeschreven en verbrand in de vuurkorf - ze had een nieuw leven ontvangen, bij het kruis. Ze straalde er nog van.

Rutger Bregman zei: ‘Wees realistisch door te geloven dat we goed zijn’. Het christelijk geloof raadt ons echter een andere weg aan. Niet door verbetering van het menselijke ras, maar door vernieuwing en volledig herstel door een nieuwe geboorte.

We deugen door God alleen.

Want nu de Heer is opgestaan, nu vangt het nieuwe leven aan, een leven door zijn dood bereid, een leven in zijn heerlijkheid (Lied 229 of Evangelische Liedbundel 122).

Een farizeeër (Nikodemus)

Pure genade

Zo was er een Farizeeër, een van de Joodse leiders, met de naam Nikodemus. Hij kwam in de nacht naar Jezus toe. "Rabbi", zei hij, "wij weten dat u een leraar bent die van God gekomen is, want alleen met Gods hulp kan iemand de wondertekenen doen die u verricht." Jezus zei: "Waarachtig, Ik verzeker u: alleen wie opnieuw wordt geboren, kan het koninkrijk van God zien." ([Johannes 3:1-3](#))

Heb jij dat ook, dat je de ontmoeting tussen Jezus en Nikodemus op het eerste gezicht nogal ongemakkelijk vindt? Nikodemus is vriendelijk en respectvol, maar hij lijkt van Jezus uit het niets een flinke uitbrander te krijgen.

Je moet weten dat Nikodemus een gerespecteerd man was die zijn zaakjes op orde had. Hij had een geslaagd leven, was lid van het Sanhedrin, de Joodse raad, en leefde bovendien als farizeeër zo dicht mogelijk bij de wetten van God. Tegen deze man zegt Jezus dat het roer in zijn leven 180 graden om moet. Hij moet opnieuw geboren worden.

Zoiets zeg je tegen iemand die op het verkeerde pad dreigt te raken. Iemand die experimenteert met drugs bijvoorbeeld, of bij wie je zijn gezondheid door eigen toedoen achteruit ziet denderen. Die moet zijn leven radicaal omgooien, zou je denken. Maar Nikodemus?

Toch zegt Jezus dit wel tegen Nikodemus. En Hij meent het ook. De boodschap die hierin verborgen ligt is er eentje die wij, net als Nikodemus, maar beter ter harte kunnen nemen. Die boodschap geldt namelijk ook, of misschien juist voor ons.

Als farizeeër hoopte Nikodemus zijn eigen redding te verdienen door zo dicht mogelijk bij Gods wetten te leven. Hoe beter je dat deed, hoe meer kans je had Gods Koninkrijk binnen te komen. Door Zijn opmerking 'je moet opnieuw geboren worden' maakt Jezus duidelijk dat Nikodemus niets aan zijn eigen redding kon toevoegen. Zijn redding, en ook de onze, is in geen enkel opzicht eigen verdienste, het is pure genade.

Wat ben je bevoorrecht als je Jezus kent in je leven. Wat een enorme geruststelling dat niet ik maar Hij het mogelijk maakt om het Koninkrijk van God binnen te gaan. Die geloofszekerheid dat je gered bent, een eeuwige hoopvolle toekomst hebt, wat er ook gebeurt. Want in het Koninkrijk van God gaat het er niet om wat je doet, niet om wat je hebt, maar om wie je bent. En je bent een kind van God als je gelooft in Zijn Zoon, Jezus Christus. En dat is pure genade.

Een farizeeër (Nikodemus)

Wedergeboorte: je ziet het niet totdat het zover is

(3) Jezus zei: “Werkelijk, Ik verzeker u, alleen wie opnieuw wordt geboren, kan het koninkrijk van God zien.” (6) Wat geboren is uit een mens is menselijk, en wat geboren is uit de Geest is geestelijk. ([Johannes 3:3,6](#))

Nikodemus, de farizeeër, ging naar Jezus. Een prachtige gebeurtenis. Alleen al vanwege de les die erin zit om niet alle farizeeërs en schriftgeleerden - of welke groep dan ook -, op één hoop te gooien. We weten van farizeeërs die alleen naar Jezus gingen om Hem op de proef te stellen of Hem op woorden te kunnen vangen. Nikodemus kwam echter met de allerbeste bedoelingen naar Jezus om van Hem te kunnen leren en zei: *“Wij weten dat U een leraar bent die van God gekomen is, want alleen met Gods hulp kan iemand de tekenen verrichten die U verricht.”*

Wedergeboorte, opnieuw geboren worden, van boven geboren worden, hoe het ook genoemd wordt, het is enorm belangrijk, want Jezus zegt dat *‘alléén wie opnieuw wordt geboren, het koninkrijk van God kan zien.’* Niemand anders dus. Dáárom zag Nikodemus het niet, hij moest eerst nog een stap maken. De geboorte niet uit een mens, maar uit geest, want *“wat geboren is uit de Geest, is geestelijk”*, zei Jezus. Dat is misschien moeilijk te begrijpen, maar het is ánders dan een gewoon natuurlijk leven, het is op Gód gericht. Jezus is niet geboren vanuit het zaad van een man, maar vanuit God, God die Geest is. Vandaar dat Hij aangeduid wordt met: de enige Zoon of eniggeboren Zoon van God. O.a. in [1 Johannes 4:9](#), waar staat: *‘Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem.’* (HSV)

Ben ik, ben jij wedergeboren? Da’s een belangrijke vraag, misschien tob je er wel eens mee omdat het zo belangrijk is en is het werk van de Geest niet altijd zo duidelijk. Ik houd me daarbij graag vast aan [1 Korintiërs 12:3](#). Daar zegt Paulus: *Daarom zeg ik u nadrukkelijk: (...) niemand kan ooit zeggen: ‘Jezus is de Heer’, behalve door toedoen van de Heilige Geest.’* Hoe goed is het om vanuit je hart – dus van harte – met overtuiging te kunnen zeggen ‘Jezus is de Heer, mijn Heer’ en dan te weten dat het de Heilige Geest is die dit ons doet zeggen.

Theoloog en voorganger Tim Keller zei: ‘Eén van de dingen waardoor je weet of je wedergeboren bent is dat je verstand wordt verlicht en je hart wordt geroerd. Dat de geestelijke waarheid die je misschien eerder hebt gehoord – maar die je niet belangrijk vond of zeker niet je hart raakte – je nu wel raakt. Zoals iemand kan zeggen: Ik kende deze bijbelteksten al mijn hele leven, maar nu lijkt het bijna of iemand het licht heeft aangedaan. Ze bedoelen eigenlijk: ‘Ik heb altijd geweten dat God van me houdt, maar ik begin het nu echt te besèffen. Eigenlijk wordt het nu pas ècht. Het begint me te overtuigen en te voeden.’ En wijzende op Augustinus zei hij: ‘het kenmerk van een echt wedergeboren christen is dat de liefdes van je hart weer op orde worden gebracht.’ Of zoals een ander zei: Wedergeboren? Dan wordt je liefde voor God één met je ziel.

Nee, er is geen lijstje van wat je moet doen als je opnieuw – uit de Geest – geboren bent, maar je gaat het merken aan je manier van kijken, luisteren, denken, leven, spreken, etc. Geen sprake van moeten maar van een vrije, inwendige, heilige drang tot het willen eren van God door je leven heen. Een leven waarin Jezus de Heer is, onze éérste liefde!

zaterdag 28 oktober 2023

Afgelopen zondag sprak Patrick van der Laan in deel 5 van de preekserie 'Levende stenen' over [Johannes 3:1-16](#) (NBV21). Titel: Een farizeeër (Nikodemus).

Jezus zegt tegen Nikodemus dat alleen wie opnieuw wordt geboren, het Koninkrijk van God kan zien. En Nikodemus ziet het niet... Hij is religieus, slim, rijk, man van aanzien... en toch mist hij iets of iemand. Jezus roept niet op om slimmer of religieuzer te worden, Hij roept op om opnieuw geboren te worden (vertaald: van boven af), door water en Geest (lees ook: [Ezechiël 36:25-27](#) / [Titus 3:4-7](#) / [Jesaja 44:3](#)). Water & Geest horen bij elkaar.

(5) "Werkelijk, Ik verzeker u, niemand kan het koninkrijk van God binnengaan tenzij hij geboren wordt uit water en Geest. (6) Wat geboren is uit een mens is menselijk, en wat geboren is uit de Geest is geestelijk."

Zo te zien is er een groot verschil tussen de natuurlijke geboorte (noodzakelijk voor het aardse leven) en de tweede of wedergeboorte (noodzakelijk voor het eeuwig leven). Na je eerste geboorte heb je dus nog een stap te zetten, een geboorte waar je zelf een keuze voor kunt maken. Dat verandert het perspectief op je leven tot in eeuwigheid; het zal niet alleen gevolgen hebben voor de toekomst, maar ook voor het nu. Onlangs zagen we bijvoorbeeld hoe de tollenaar Zacheüs veranderde en daarmee ook zijn leven.

Het is persoonlijk, je vindt in de Bijbel geen lijstje van dingen die je 'allemaal' moet doen als je opnieuw geboren bent, een lijstje om af te vinken om te zien of je geslaagd bent, maar je zult het merken aan je manier van leven, je denken, je spreken, etc.

Best goed om zo nu en dan eens na te denken over je manier van leven en hoe ánders dat eigenlijk is en uit welke gezindheid je de dingen doet.

In de laatste verzen van de lezing verwijst Jezus naar Mozes in de woestijn en het opzien naar de koperen slang op een staak, een paal, om gered te kunnen worden van de giftige slangenbeet. ([Numeri 21:4-9](#)) Zo moet ook de Mensenzoon hoog verheven worden. Het omhoog zien naar Jezus aan het kruis op Golgota is je heling, je redding! Paulus verwoordt het treffend, confronterend mooi, in [Galaten 3:13](#): 'Christus heeft ons vrijgekocht van de vloek van de wet, door voor ons vervloekt te worden.'

Als wij opzien naar Jezus, in geloof, dan vinden we in Hem eeuwig leven.

Want zo lief heeft God de wereld...

Wedergeboren... Kun je je herinneren wanneer jij voor het eerst begreep wat dat betekende? Was dat een openbaring voor je? Waarom/waarom niet?

Wanneer merkte je dat je inderdaad een wedergeborene bent? Waaraan? Wat deed/doet dat met je? Als je er niet zeker van voelt, kun en durf je daar met iemand over te praten?

Voor meer: zie de Preek door de Week+ van 22 oktober 2023 op de website.

Morgen, 29 oktober, deel 6 van de serie 'Levende stenen'. Bijbeltekst: [Johannes 4:1-30](#), [39-42](#) (NBV21), titel: Een buitenstaander (Samaritaanse vrouw). De dienst is ook te zien en mee te beleven via de livestream op www.meerkerk.nl

GELOVEN BEGINT THUIS

De **Meerkids en de jongeren van X-pact** zijn van harte welkom in hun **eigen diensten**. Voor de programma's van Meerkids morgen: zie de Weekinfo van 27 oktober. De **Meerkids door de Week** ligt zondag geprint bij de uitgang. En je vindt hem ook digitaal in de Weekinfo.

Meerkerk

Als baptistengemeente neemt De Meerkerk de Bijbel als grondslag voor het leven. Zij gelooft dat het mooiste cadeau dat de mens ooit ontving, is dat God zélf – in Jezus Christus – naar de aarde kwam. Door zijn lijden, sterven en opstanding kunnen wij leven als bevrijde mensen in een open relatie met God en met elkaar.

Missie

We zijn een gemeenschap van mensen die geraakt zijn door de liefde van Jezus Christus. We weten ons geroepen Hem samen te volgen en van Zijn liefde te getuigen.

Activiteiten

Daarvoor zijn tal van activiteiten ontwikkeld voor alle leeftijden, waaronder de wekelijkse samenkomsten op zondagochtend om 10:00 uur.

Voor wie meer wil weten over het christelijk geloof organiseert De Meerkerk drie keer per jaar een Alpha Cursus. Kom je al een tijdje in de gemeente en wil je meer weten over De Meerkerk? Volg dan de Beta Cursus, ook die wordt drie maal per jaar gehouden. Voor meer informatie over de cursussen en je aanmelden, zie de website.

Kerkelijk centrum en correspondentie-adres:

Bennebroekerweg 515, 2132 MD Hoofddorp; tel: (023) 562 65 63

U kunt ook **corresponderen** via e-mail: info@meerkerk.nl

webadres: www.meerkerk.nl

Kantoor:

Bennebroekerweg 517, 2132 MD Hoofddorp; tel: (023) 563 58 72

IBAN NL07 ABNA 0456 1173 26 RSIN 802147306

Preek door de week en PddW⁺ dagelijks per e-mail ontvangen?

Via onze website kun je je eenvoudig aanmelden voor deze service. In deze digitale versie kun je ook direct doorklikken naar de behandelde bijbelgedeeltes, om deze (uitgebreider) in de Bijbel door te lezen.

Of beluisteren via podcast? De Preek door de Week is van maandag tot en met vrijdag ook te beluisteren via de podcast. Je vindt 'm op Spotify, Apple podcast en Google podcast.